

WIP. Zadania na VI sprawdzian z Fizyki 1. Prąd elektryczny i pole magnetyczne.

1. Odcinek drutu miedzianego o promieniu $r=0,2$ mm i długości $L=10$ m jest podłączony do baterii o sile elektromotorycznej $V_0=1,5$ V i oporze wewnętrznym $R_0=0,15$ Ω . Gęstość miedzi jest $D=8,95$ g/cm³, masa molowa $M=63,5$ g/mol, opór właściwy w temperaturze pokojowej $\rho=1,7 \times 10^{-8}$ Ω m. Na każdy atom przypada jeden elektron przewodnictwa. Oblicz:
- a) natężenie prądu I oraz gęstość prądu j w drucie;   b) koncentrację elektronów przewodnictwa w miedzi n ;
c) średnią prędkość unoszenia (dryfu) elektronów przewodnictwa v_d ;   d) średni czas τ między zderzeniami elektronów;
e) średnią drogę swobodną l elektronów (średnia prędkość elektronów przewodnictwa w miedzi jest $\langle v \rangle = 1,6 \times 10^6$ m/s).
2. Żarówka ma moc $P=100$ W, gdy jest podłączona do sieci o napięciu $V_s=230$ V. Żarówkę podłączono do baterii o napięciu $V_B=1,5$ V i zmierzono natężenie prądu $I=30$ mA. Zakładając, że podczas tego pomiaru włókno miało temperaturę pokojową, oszacuj temperaturę, jaką osiąga włókno żarówki, gdy jest ona podłączona do sieci. Przyjmij, że opór zależy liniowo od temperatury, a temperaturowy współczynnik oporu elektrycznego jest $\alpha=4,5 \times 10^{-3}$ K⁻¹ dla stopu wolframu, z którego wykonane jest włókno.
3. Galwanometr ma opór $R_0=50$ Ω . Wskazówka galwanometru wychyla się do końca skali, gdy płynie przez niego prąd o natężeniu $I_0=250$ μ A. Jakie oporniki należy podłączyć szeregowo lub równolegle do tego galwanometru, aby otrzymać:
- a) amperomierz o zakresie pomiarowym $I_z=5$ A?   b) woltomierz o zakresie pomiarowym $V_z=100$ V?
4. Solenoid cylindryczny promieniu uzwojenia $r=3$ cm ma N zwojów nawiniętych równomiernie na całej długości $l=40$ cm. Gdy w uzwojeniu płynął prąd o natężeniu $I=10$ A, zmierzono w środku solenoidu wartość indukcji magnetycznej $B=15,7$ mT. Zakładając, że indukcja magnetyczna ma stałą wartość wewnątrz solenoidu, oblicz: a) indukcyjność własną solenoidu;
b) energię zgromadzoną w tym solenoidzie, gdy w uzwojeniu płynie prąd o natężeniu $I=10$ A;
c) gęstość energii pola magnetycznego wewnątrz solenoidu.
5. Solenoid toroidalny o $N=500$ zwojach jest nawinięty na pierścieniu o kwadratowym przekroju poprzecznym. Promień wewnętrzny pierścienia jest $R_1=10$ cm, a promień zewnętrzny $R_2=14$ cm. W uzwojeniu płynie prąd o natężeniu $I=12$ A. Oblicz: a) indukcję magnetyczną B_0 w środku kwadratowego przekroju;   b) największą i najmniejszą wartość indukcji magnetycznej wewnątrz pierścienia;   c) indukcyjność solenoidu;   d) energię zgromadzoną w solenoidzie.
6. Elektron o energii kinetycznej $K=1000$ eV krąży w płaszczyźnie prostopadłej do jednorodnego pola magnetycznego o indukcji $B=0,1$ T. Masa elektronu jest $m_e=9,1 \times 10^{-31}$ kg, ładunek $e=1,6 \times 10^{-19}$ C.
- a) Jaki jest promień okręgu, po którym krąży elektron?   b) Jaki jest okres jednego obiegu okręgu przez elektron?
c) Jakie pole elektryczne E należałoby wytworzyć w obszarze występowania pola magnetycznego, aby elektron poruszał się po linii prostej? Podaj kierunek i zwrot pola E , zaznaczając na rysunku pole B i wektor prędkości elektronu v . Oblicz natężenie pola E .
7. Dwa długie proste druty są umieszczone równolegle do siebie w odległości $d=12$ cm. W pierwszym z drutów płynie prąd o natężeniu $I_1=2,0$ A, a w drugim o natężeniu $I_2=8,0$ A. Prądy w obu drutach płyną w tym samym kierunku.
- a) Gdzie na prostej prostopadłej łączącej dwa druty znajduje się punkt, w którym indukcja magnetyczna B jest równa zero?
b) Jaka siła działa na odcinek o długości $l=60$ cm każdego z drutów?
8. Dwie równoległe metalowe szyny znajdują się w odległości $d=0,1$ m od siebie i są zwarte metalową taśmą na jednym z końców. Metalowy pręt położony prostopadłe na szynach zamyka obwód elektryczny, którego całkowity opór jest $R=0,04$ Ω i nie zależy od położenia pręta. Układ znajduje się w pionowym polu magnetycznym o indukcji $B=0,3$ T. Pręt jest przesuwany wzdłuż szyn ze stałą prędkością $v=4$ m s⁻¹. Oblicz: a) natężenie prądu indukowanego w obwodzie;
b) moc elektryczną zamienianą na ciepło w obwodzie;   c) siłę magnetyczną działającą na poruszający się pręt;
d) moc z jaką działa siła zewnętrzna konieczna do podtrzymania stałej prędkości pręta.
9. Płaska cewka ma kształt okręgu o promieniu $r=5$ cm i składa się z jednego zwoju, w którym płynie prąd o natężeniu $I=10$ A. Cewka znajduje się w jednorodnym polu magnetycznym o indukcji $B_0=0,5$ T. Początkowo płaszczyzna cewki jest prostopadła do pola B_0 , a kierunek prądu jest taki, że wytwarza on w środku cewki pole magnetyczne B_1 o tym samym zwrocie co B_0 . Oblicz: a) indukcję magnetyczną B_1 wytwarzaną przez prąd płynący w cewce w jej środku;
b) magnetyczny moment dipolowy cewki z prądem;   c) największy moment sił, działający na cewkę w polu B_0 podczas obrotu;
d) pracę jaką należy wykonać, aby obrócić cewkę o 180° względem osi będącej średnicą zwoju;
e) całkowity ładunek, jaki przepłynąłby w obwodzie podczas obrotu cewki o 180°, gdyby była ona zwarta opornikiem $R=0,5$ Ω a nie podłączona do źródła prądu.

Odpowiedzi:

1. a) $I=1$ A, $j=7,96 \times 10^6$ A/m²; b) $n=8,48 \times 10^{28}$ m⁻³;
c) $v_d=5,9 \times 10^{-4}$ m/s; d) $\tau=2,4 \times 10^{-14}$ s; e) $l=38$ nm.
2. $T=2430$ K.
3. a) $R_{\text{równoległy}}=2500$ Ω ; b) $R_{\text{szeregowy}}=400$ k Ω .
4. a) $L=2,22$ mH; b) $U_L=0,111$ J; c) $u_B=98$ J/m³.
5. a) $B_0=1$ mT; b) $B_{\text{min}}=0,86$ mT; $B_{\text{min}}=1,2$ mT;
c) $L=0,673$ mH; d) $U_L=0,0485$ J.
6. a) $R=1,07$ mm; b) $T=3,6 \times 10^{-10}$ s; c) $E=1,875 \times 10^6$ V/m.
7. a) między drutami w odległości $x=2,4$ cm od drutu 1;
b) $F=1,6 \times 10^{-5}$ N.
8. a) $I=3$ A; b) $P=0,36$ W; c) $F=0,09$ N; d) $P=0,36$ W.
9. a) $B_1=1,26 \times 10^{-4}$ T; b) $\mu=0,0785$ Am; c) $T=0,039$ Nm;
d) $W=0,0785$ J; e) $q=0,0157$ C.